ԱՐԱՐԱՏԱՆ, ԹԻՖԼԻՍ, ՀԵՌԱԳՐԱՄ «ԱՐԱՐԱՏ»
Տարեկան գին 10 ռուբլի, կէս տարուայ 6 ռուբլի։
3 ամսուայ 3 ռ։ և մի ամսուայ 1 ռ։
Ընդունւում է միայն ամսի 1 ից։
Տարեկան բաժանորդները իրաւունք են ստանալ «Արձագանք» իրենց պատասխանատու քարտուղարի միջոցով անվճար։
Адресъ «Ardzagank»:
Тифлисъ, Редакція газеты „Арцаганкъ“.

1893 ՕԳՈՍՏՈՍԻ 15 (27) ՀԱՐԻԹԻ

№ 94 – ՏԱՍՆԵՎԵՐԿՈՐԴ ՏԱՐԻ – № 94

ԱՐԱՐԱՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

Տարեկան գին 5 ռուբլի, կէս տարուայ 2½ ռուբլի։
Նոյեմբերի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ը գնում է 4 ռուբլի։
Առանձին համարը 5 կոպ։
Հրատարակութեան տեղն է Թիֆլիս, Ռեդակցիա «Արարատի»։
Адресъ редакціи: Тифлисъ, Редакція „Арарата“.

ՀԱՅՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ի ՀԱՄԱՐ ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՍԱՆԻՔԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

(115) (4–1)

Ընթերցողներին յայտնի է օգոստոսի սկիզբն ընկած ընթացքում Հարսանիքի վարժարանի 1-ին դասարանի աշակերտների մեծ մասի հիւանդանալը տիֆով։ Ի նկատի առնելով այդ հանգամանքը՝ վարժարանի տնօրէնութիւնը ստիպուած եղաւ ցրուել աշակերտութիւնը մինչև հոկտեմբերի 1-ը։

Ուստի ծանուցանում ենք, որ վարժարանը կը բացուի հոկտեմբերի 1-ին, և ամէն աշակերտ պարտաւոր է այդ օրը ներկայանալ վարժարան։

Ներկայանալու ժամանակ աշակերտները պարտաւոր են ներկայացնել բժշկական վկայական, որ նրանք ազատ են տիֆից։

Հարսանիքի վարժարանի տնօրէնութիւն

ՀԱՅՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՍԱՆԻՔԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒ ԵՒ ՀՈԳԵՊԱՀԱԿԱՆ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒԹԵԱՆ

Հարսանիքի վարժարանի հոգաբարձութիւնը յայտնում է, որ վարժարանի հոգեպահական աշակերտութեան համար ստացուած է հետևեալ նուէրը՝

Ի յիշատակ Տիգրան Ալեքսանդրի Ղազարեանի՝ նրա ծնողքը՝ Ալեքսանդր և Մարիամ Ղազարեանները՝ 100 ռուբլի

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՍԵՐ

Հայկական հարցի մասին ամենաշատ խոսակցությունները ծագել են Բեռլինի դաշնագրի 61-րդ հոդվածի շուրջ։ Այդ հոդվածը պարտավորեցնում է Թուրքիային անհապաղ իրագործել հայկական նահանգներում բարենորոգումներ։ Ինչպես հայտնի է, Թուրքիան ոչ միայն չի կատարել իր ստանձնած պարտավորությունը, այլև ամեն տարի ավելի ու ավելի է ծանրացնում հայ ժողովրդի վիճակը։ Ամեն տարի հայերի դեմ կազմակերպվում են նոր ջարդեր, նոր կոտորածներ։ Ամեն տարի հայերի տներից ու խանութներից հարյուրավոր հազարներ են կողոպտվում։ Ամեն տարի հայերի հարյուրավոր գյուղեր են ավերվում։ Ամեն տարի հայերի հազարավոր ընտանիքներ են զրկվում իրենց հարազատներից, իրենց հայրենի օջախներից, իրենց ունեցվածքից։ Ամեն տարի հայերի հազարավոր երեխաներ են մնում անտեր ու անտուն։ Ամեն տարի հայերի հազարավոր կանայք ու աղջիկներ են ենթարկվում անասելի նախատինքների։ Ամեն տարի հայերի հազարավոր տղամարդիկ են ենթարկվում անասելի տանջանքների։ Ամեն տարի հայերի հազարավոր ընտանիքներ են ենթարկվում անասելի զրկանքների։ Ամեն տարի հայերի հազարավոր ընտանիքներ են ենթարկվում անասելի նեղությունների։ Ամեն տարի հայերի հազարավոր ընտանիքներ են ենթարկվում անասելի տառապանքների։ Ամեն տարի հայերի հազարավոր ընտանիքներ են ենթարկվում անասելի չարչարանքների։ Ամեն տարի հայերի հազարավոր ընտանիքներ են ենթարկվում անասելի տանջանքների։ Ամեն տարի հայերի հազարավոր ընտանիքներ են ենթարկվում անասելի նեղությունների։ Ամեն տարի հայերի հազարավոր ընտանիքներ են ենթարկվում անասելի զրկ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱՐԱՆ (*)

(Երևան. Ջրվեժ. պող.)

5. Տեսչությ.

Ա. Ղազարյան, 38 տարեկան, Ռուսաստանի հպատակ, Ռուսաստանում ապրում է 3 տարի, Երևանում՝ 1 տարի, ամուսնացած, ունի 2 երեխա, ապրում է Երևանում, Ջրվեժ պող., տուն Ա. Ղազարյանի, ազգությամբ հայ, ուսումնարան չի ավարտել, գրել-կարդալ գիտի, զբաղվում է առևտրով, ունի 1 խանութ, ունեցվածքի գնահատությունը 1000 ռուբլի, ունի 1 ձի, 1 կով, 1 ոչխար, 1 էշ, 1 շուն, 1 կատու, 1 հավ, 1 աքլոր, 1 ճուտ, 1 ջրաղաց, 1 հողամաս, 1 տուն, 1 խանութ, 1 ամբար, 1 ձիարշավ, 1 ձիարշավի մրցանակ, 1 ձիարշավի մրցանակ, 1 ձիարշավի մրցանակ

Այս շրջանի դրագէտներն ու թարգմանիչները իրենց երկերով հանգերձ թուելը դուրս է իմ ծրագրիցս. ես միայն կամենում եմ շեշտել նրանց գործած ազգեցութիւնը: Ամենքանը, որ կարող է այս շրջանի հիմնադիր ու պարագլուխ համարուել, այնպիսի բազմագիմի և արգասաւոր գործունէութիւնէ ցոյց տուել, որ բաւական է նրա օրինակովը միայն լուսաբանել այս շրջանը:

Իբրև թարգմանիչ նա տուել է իւր ժամանակակիցներին ֆրանսիական, անգլիական և գերմանական դասական հեղինակների գեղեցիկ հայերէն թարգմանութիւնները և այսպիսով ծանօթացրել է հայերին ընդհանուր գրականութեան գոհարների հետ:

Իբրև դաստիարակ և մանկավարժ հայ գպրոցը վերակազմել է, գրաբարը փոխանակելով աշխարհաբարի, քերականն ու Սաղմոսը լրագիտութեան դասերի: Տուել է մեզ ընդհանուր ազգերի պատմութիւն, աշխարհների նկարագիրը և հայրենի երկրի ու ազգի նկարագիրն ու պատմութիւնը: Ինչքան էլ այժմեան ժամանակները չգոհացնէ Ամենքանը, իրաւունք չունինք ամենևին մոռանալու նորա գործած յեղափոխութիւնը արևմտեան հայերի գպրոցական կեանքում:

Իբրև հրապարակագիր 23 տարի անընդհատ գործել է նա տարածելով գրական ճաշակ, քաղաքագիտական հայեացք և քննադատական ոգի: «Արևելեան մամուլը» մեր պարբերական հրատարակութեանց պատմութեան մէջ առաջնակարգ դիրք է գրաւել:

Մինչև այսօր իսկ Ամենքանի գրիչը հարստացնում է մեր գրականութիւնը այնպիսի երկերով, որոնց բովանդակութիւնն ապացոյց է հեղինակի անչեմնամոց մտքի, իսկ լեզուն օրինակ հայրենագիտութեան և գեղեցիկ ճաշակի:

Յաւ ի սիրտ պիտի ասենք սակայն, որ Ամենքանը այժմեան Զմիւռնիացիների մէջ նման է մի հինաւուրց կաղնու, որի շուրջ հետզհետէ ամայանում է . . .

Այժմեան Զմիւռնիացիք հետզհետէ ենթարկւում են գաղթականների անխուսափելի ճակատագրին. նրանք խորթանում և օտարանում են իրենց ազգից, ուստի և հետզհետէ սակաւանալով դատապարտուած են կորստեան... Կ. Պոլսոյ թերթերի Զմիւռնիայից յուսահատեցուցիչ են. երեսասպրդ սերունդը օտարամոլութեան զոհ է դառնում և գժուար չէ գուշակելը, որ Զմիւռնիայի հայերից ժամանակի ընթացքում կը կազմուին խառնուրդ Լևանդացիներ:

Ն. Քաջազնունի:

(Կը շարունակուի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊՈՍՓՈՍՏԱՆ.—Փարիզի «Ziberté» լրագրին Թեհրանից հաղորդում են հետևեալը. «Պարսից շահի կառավարութեան խնդրի համաձայն, ռուսաց ճանապարհների հաղորդակցութեան նախարարութիւնը շուտով Պարսկաստան կուղարկէ ռուսական ճարտարապետների մի խումբ վերագիտելու բոլոր առևտրական հաղորդակցութեան ճանապարհները, որոնք գոյութիւն ունին այնտեղ: Միևնոյն ժամանակ պիտի հետազօտուին և նոր ճանապարհներ, որոնց շինութեան համար շահի կառավարութիւնն արդէն իւր հաւանութիւնը տուեց:

——

ԲՈԼՂԱՐԻԱ.—Սերբիական թագաւոր Աղէքսանդրի ծննդեան օրը տօնուեցաւ օգոստոսի 2-ին (14) առանձին շքեղութեամբ: Բելգրադի մայր եկեղեցում մաղթանք կատարելուց յետոյ, պալատում ընդունելութիւն եղաւ, և նորին Մեծութեանը ներկայացան բոլոր դեսպանները: Այդ օրը զօրքին բազմաթիւ ընծաներ բաժանուեցան: Թագաւորը 17 տարեկան է: —

ԴԵՐՄԱՆԻԱ.—Բերլինի զինուորական շրջաններում լուր է տարածուած, որ գերմանական տէրութիւնը մտադիր է Մինչերկրական ծովում մշտական նաւատորմիղ պահել: Այս առիթով արդէն բանագնացութիւններ են սկսուել Հռոմայ կաբինետի հետ: Գերմանիան ցանկանում է, որ Իտալիան Սիցիլիայի նաւահանգստներից մէկը իւր տնօրինութեան յանձնէ նաւատորմիղի համար: Իտալական տէրութիւնը չէ շտապում կատարել իւր դաշնակցի ցանկութիւնը: Հռոմում երկիղ են կրում, որ գերմանական ծովային կայարանի հաստատիլը Իտալիայի ջրերում, կարող է Թուռատոանի դէմ ուղղուած մի միջոց համարուել. իսկ Իտալական կաբինետը՝ Memor. Diplomatique լրագրի ասելով, որոշել է ոչ մի միջոց չձեռնարկել, որ կարող է սառեցնել Ռուսիայի:

——

ՓԻԼՆՍԻԱ.—Այս օրերս Զինօն քաղաքում կատարուեցաւ փան-գ' Սրկի արձանի հանդիսաւոր բացումը. Ծովային նախարար յիշեցնէ ապմիրալի ներկայութեամբ: Այնքան ժողովուրդ էր եկել ամեն կողմից, որ բոլոր հիւրանոցները լցուել էին և մեծ բազմութիւն ստիպուած էր բացօթեայ գիշերել: Որլեանի կոյսի արձանը, որ ներկայացրած է զինուորուած և ձիու վրայ հեծած՝ քանդակագործ Թուլէյի մի գլուխ գործոց է: Արձանի փարիզից Զինօն փոխադրութիւնը մի հանդիսաւոր դնացք էր: Երբ արձանից հանեցին վարագոյրը, Զինօնի քաղաքագլուխը, էլաս-Լօտարինգիայի միաբանութեան նախագահը, ծովային նախարարը ճառեր արտասանեցին: Ապա սկսուեցին տօնախմբութիւնները, որոնք 2 օր տևեցին:

«ԱՐՁԱԳԱՆՔԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍՍՅԻՆ ԴՈՐԾԱԿՍԼՈՒԹԵԱՆ

Օգոստոսի 11-ից.

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ.—Երէկ՝ հացահատիկների զինն ընկնելու առաջն առնելու համար կայացած յանձնաժողովի նիստում գեմստվայի ներկայացուցիչներն առաջարկեցին, որ իրենք յանձն կ'առնեն պետական պանձարանի միջոցով հացահատիկի գրաւականով փոխ փող տալ երկրագործներին՝ հացահատիկների ամբողջութեան պատասխանատուութեամբ և ոչ թէ գներն ընկնելուց առաջացած վնասի:

ԿՈՊԵՆՀԱԳԷՆ.—Օսկար թագաւորը կիրակի Ֆրեդէնսբերգ կըժամանէ:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ.—Նոցին Կայսերական Մեծութիւնները երէկ առաւօտ ժամը 7-ին Լիբաւա ժամանեցին: Նրանց ներկայութեամբ Լիբաւայում զինուորական և առևտրական նաւահանգստի հիմք դրուեց:

ՆԻԺՆԻ-ՆՈՎԳՈՐՈԴ.—Թէյի առևտուրը լաւ էր, ցամաքով բերուած թէյը անցեալ տարուանից քիչ է. բարձր ալժէքի թէյերը անցեալից 5% պակաս են գին անում, միջակ թէյերը—3% պակաս:

ՓԱՐԻԶ.—Ֆուլիօ Պոն-Սէն-Վինսեն շինուող երկաթուղու վրայ բանող իտալացի և ֆրանսիացի բանուորների միջև կռիւ ծագեց:

ԼՕՆԴՈՆ.—Անգլիական բանկը բարձրացրել է զեղչը 4—տոկոսիցից 5-ի:

ՋԱՆԱՋԱՆ

Մի տարօրինակ կարգադրութիւն.—Մեխելնի կարգինալ արքեպիսկոպոսը թոյլ է տուել իր թեմի հոգևորականներին վելօսիպէդով մանգալ և արտօնութիւն է տրուել այդ վարժութիւնների միջոցին փարաջայի փոխարէն կարճ բաճկոն և երկար կօշիկներ հագնել:

Խմբագիր-Հրատարակիչ՝
ՈՍԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Երկուշաբթի օրերը երեկոյեան շրջանառու ըմթացքով բոլոր նաւահանգիստների վրայով:

Չորեքշաբթի օրերը առաւօտեան ուղիղ ընթացքով Նովօրոսիյսկի և Կերչի վրայով:

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Մարգատար գնացքը Թիֆլիզից բաճուր դուրս է գնում առաւօտեան ժ. 9-ին 30 ր. և հաճում հասնում է երեկոյեան ժ. 9-ին 45 ր.:

Փոստային գնացքը Թիֆլիզից բազու դուրս է գնում ցերեկուայ ժ. 1-ին 20 ր. և հասնում է բազու առաւօտեան 7 ժ. 30 ր.:

Փոստային գնաց.քը Թիֆլիզից բաճում դուրս է գնում երեկոյեան ժ. 6-ին 50 ր. և հաճում հասնում է առաւօտեան ժ. 8-ին 15 ր.:

Մարգատար գնացքը բաճումից Թիֆլիզ դուրս է գալիս առաւօտեան ժ. 9-ին 45 ր. և Թիֆլիզ հասնում է երեկոյեան ժ. 9-ին 52 ր.:

Փոստային գնացքը բաճումից Թիֆլիզ դուրս է գնում գիշերուայ ժ. 11-ին 25 ր. և Թիֆլիզ է հասնում ցերեկուայ ժ. և 2-ին 25 ր.:

Փոստային գնացքը բազուից Թիֆլիզ դուրս է գալիս գիշերուայ ժ. 11-ին 10 ր. և Թիֆլիզ հասնում է ցերեկուայ ժ. 5-ին 50 ր.:

Ռամսուան գնացքը Թիֆլիզից Միխայլօ գարն է գնում հաշիւ յետոյ 3 ժամ. Միխայլովից Թիֆլիզ առաւօտեան 8 ժ. 10 ր. ապրանք մարդատար գնացքը Թիֆլիզից Գանձակ դուրս է գնում երեկոյեան 9 ժամին 20 ր., իսկ Գանձակից Թիֆլիզ է հասնում առաւօտեան 1 ժ. 30 րոպէին:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Եգեսիոյ գպրոցի համար հարկաւոր է երկու ուսուցիչ Հայոց և Ռուսաց լեզուների: Հայոց լեզուի ուսուցիչը պիտի աւանդէ շաբաթական 24 դաս, ռուճիկ 400 ռ., տրւում է տուն, ծառայ և վառելափայտ:

Ռուսաց լեզուի ուսուցիչը շաբաթական 17 դաս, ռուճիկ 300 ռ. նոյնպէս տուն, ծառայ և վառելափայտ:

Յանկացողները թող դիմեն ինձ հետևեալ հասցէով. Чрезъ г. Моздокъ въ м. Едесію. Предсѣдателю Попечительства Едесс. Дух. Училища свящ. Карапету Власіанцу.

(114) (4—2)

ՀԱՄԱՐՈՒԹ

Հայ օրիորդաց ուսումնարանի համար հարկաւոր է պատճառներ ունեցող մի ուսուցիչ և մի ուսուցչուհի (այր և կին), շաբաթական 45 դասով, տարեկան 785 րուբլի ռուճիկով, վերակացութեան համար կստանան բնակարան և ծառայ:

Յանկացողները կարող են դիմել հոգաբարձութեանս:

Նախ. հոգաբարձութեան՝ Տաճատ քահանայ Մարաղեան:

(99) (6—5)

Ղուշուայ սուրբ «Փարիմեան» հայ օրիորդական երկդասեան ուսումնարանի համար հրաւիրւում են ուսուցչուհիները և ուսուցիչները ամենայն առարկայից, այսինքն՝ հայոց լեզուից, ռուսաց լեզուից, թուաբանութիւնից, գծագրութիւնից, վայելչագրութիւնից, երգեցողութիւնից, բնական պատմութիւնից և ձեռագործից:

Յանկացողք պէտք է ունենան ուսուցչութիւն վարելու իրաւունք (պենզ), կամ մտած լինին վհհապատ Կաթողիկոսից հաստատուած ընդհանուր ցուցակի մէջ: Յանկացողները թող բարեհաճեն գրաւոր խնդիր ներկայացնել ուսումնարանիս վարչութեանը, մանրամասնօրէն յայտնելով իրանց ռուճկի և մասնագիտական առարկայի մասին և այլ պայմանները. նոյնպէս հարկաւոր է ներկայացնել ուսման վկայագիր և ծառայութեան ցուցակը ամենամօտիկ ժամանակում, որպէս զի հնարաւոր լինի վերջացնել բոլոր պայմանները երկու կողմից էլ և հրաւիրուած ուսուցիչը ներկայ լինի Ղուշի մինչև օգոստոսի 20-ը:

108) (2—2)

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ՏԷՐ-ԳԵՒՈՆԴԵԱՆԻ

	Ռ.	Կ.
Աղաչէաե՝ Ուսումն Մայրենի լեզուի, ա. տ.	—	25
» Ուսումն Մայրենի լեզուի, բ. տ.	—	40
» Ուսումն Մայրենի լեզուի, գ. տ.	—	55
Գեւորգեեանց՝ Թուաբանական խնդիրներ, մ.ա. ամբողջ թուեր	—	40
» Թուաբանական խնդիրներ, մ. բ. կոտորակ	—	50
Թումանեանց՝ Начальная книга Русскаго языка	—	25
Մանուկեանց՝ Ընտանեկան աշխարհ, ա. տ.	—	25
» Դիւցազնական աշխարհ, բ. տ.	—	30
» Նահապետական աշխարհ, գ. տ.	—	60
Չէնչէլի՝ Բանաւոր և գրաւոր հաշուեյոյ խնդիրներ, մ. ա.	—	40
» նոյն մ. բ. երրորդ տարուայ դասընթաց	—	50
Տէր-Գէորգեանց՝ Մայրենի լեզու, ա. տ.	—	35
» Մայրենի լեզու, բ. տ.	—	40
» Մայրենի լեզու, գ. տ.	—	50
» Մայրենի լեզու, դ. տ.	—	65
» Մայր. լեզ. քերականութեան տարերքը, մ. ա.	—	30
» Մայր. լեզ. քերականութեան տարերքը, մ. բ.	—	40
» Մայր. լեզ. առ. տ. բացատրական ձեռնարկը	—	չէի
Հայրէեի՝ Սրբազան պատմութիւն հին կտակարանի	—	50
» Սրբազան պատմութիւն նոր կտակարանի	—	50

Օղելը՝ միանուագ հարիւր մանէթից պակաս գնողների համար. 20%

Հարիւր մանէթից աւելի գնողների համար. 25%

Ամանաթիւն. Գրքերի վաճառումը կանխիկ է. ապառիկ ոչ ոքի գիրք չենք ուղարկում: Մեր հրատարակութիւններից զատ ուրիշ գրքերի համար պատասխանատու չենք ընդունում.—Թիֆլիս՝ Тифлисъ, Николаю Теръ-Гевондянъ.

(113) (8—2. է. կ.)

Կ ԿԿԿ